

ELŐTERJESZTÉS

Előterjesztő:	
	Dr. Papp László polgármester
Tárgy:	
	Kárpátaljai magyar települések támogatásának elfogadása
Iktatószám:	
	KABI-78338-/2015
Ügyintéző:	
	Dr. Szaniszló Edit Heller Zsolt
Feladatot jelent:	
	Szűcs László a Gazdálkodási Főosztály vezetője Dr. Kovács Ádám a Polgármesteri Kabinetiroda vezetője Dr. Papp László polgármester részére
Véleményező bizottságok:	
	Pénzügyi Bizottság Közgyűlés
Törvényességi véleményezés ideje:	2015. május 21.
Törvényességi ellenőrzést végezte:	Dr. Reisz Zsuzsanna

Mellékletek:

--	--

Tisztelt Közgyűlés!

Az ukrajnai válság rendezése olyan mérvű és jellegű problémákat vet fel, amelyek mellett nem csak mint az Európai Unió tagállama, hanem, mint Ukrajnával szomszédos ország sem nézhetjük tétlenül azt a folyamatot, ami a humanitárius katasztrófa felé viszi szomszédainkat. A katasztrófa megoldásában Magyarország nem tud teljes segítséget adni de, mint a magyarok közösségei anyaországa felelősséggel tartozik az ott élő magyar emberek sorsáért, akik ugyanolyan problémákkal küzdenek, mint Ukrajna bármely polgára. A humanitárius katasztrófa nem csak a háborús övezeteket érinti, hanem Ukrajna minden települését is. Az alapvető probléma, hogy a hektikusan felbukkanó terror veszély vagy a háborús cselekedetek visszavetik a befektetőket, illetve a már korábban letelepedett vállalkozásokat és így mind a munkaerőalkalmazás, mind pedig a gyártás és szolgáltatás terén vagy megszüntetik vállalkozásaikat vagy pedig oly mértékben csökkentik annak forgalmát, hogy mindezek hatására az ország gazdasági pillérei megborultak. Ennek következtében az ország bevételeinek csökkenése miatt a szociális támogatások is beszűkültek, ami az amúgy is nehéz helyzetben lévő családokat sújtja. Ez a jelenség halmozottan mutatkozik meg az eleve elmaradott települések tekintetében. Ilyen településeket jelentenek túlnyomó részt a magyarok lakta helységek is. Itt a mindennapi élet olyan terheket ró a családokra, amely alapján sokszor kell a rezsi költség megfizetése vagy az étkezés biztosítása között választaniuk. Az ő segítségükre kívánunk lenni azzal a magyar nemzeti öntudattal, amely nem engedheti honfitársaink oly mértékű hátrányos helyzetbe sodródását, amely akár a tömeges éhezés felé sodorhatja őket.

Magyarország Kormányának 1140/2015. (III. 12.) számú határozata az alábbiakat rögzíti: „a Kormány a határon túl élő magyarok iránt viselt felelősségéből adódóan fontosnak tartja a Kárpátalján élő magyar családok megsegítését”.

Tekintettel arra, hogy Kárpátalján egyre kritikusabb a helyzet és a magyar családok jelentős részének veszélybe került a megélhetése, Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata egyetért Magyarország Kormánya szándékával és kész felelősséget vállalni a kárpátaljai közösségek sorsáért humanitárius segítségnyújtás céljából, a katasztrófa elkerülése érdekében.

Javaslom, hogy az Önkormányzat a Magyarország Kormánya és a kárpátaljai magyar szervezetek és egyházak között létrejött megállapodás humanitárius segítségnyújtási szándékához csatlakozva segítséget nyújtson az alábbi településeknek:

Salánk, Beregrákos és Tiszaújlak.

Salánk

Zömében magyar lakta község, amely a Nagyszőlősi járásban található. Az írásos források 1332-ben említik először. Salánk neve szorosan összefügg II. Rákóczi Ferenc nevével és az általa vezetett 1703–1711-es szabadságharccal, melynek bölcsője ez a vidék volt. 1711. február 10-én Rákóczi Salánkra érkezett, miután átvette a Habsburgok békefeltételeit. A fejedelem Salánkra hívta össze tanácskozára erdélyi tanácsosait és a magyarországi szenátorokat, hogy választ adjanak a császáriak békefeltételeire. A salánki nép hűen őrzi a nagy fejedelem emlékét napjainkban is. Rákóczi halálának 200. évfordulójáról a salánki református templomban emléktáblát helyeztek el a történelmi tanácskozás megörökítésére. A falu központjában található emlékparkban megtalálható Szent István, II. Rákóczi Ferenc és Mikes Kelemen fából faragott szobra. Az ukrajnai helyzet miatt sokan kényszerültek elhagyni otthonaikat, feladni munkahelyüket és külföldön keresni megélhetési forrásokat, bizakodva abban, hogy a helyzet stabilitása után visszatérhetnek szülőföldjükre. A Salánki Óvoda 1978-ban épült. A mostani politikai és gazdasági helyzet sajnos az intézményre is kihat, mely jelenleg 102 gyerekkel, 4 csoportra

felosztva működik. Számos probléma adódik, a gyerekekétkeztetésre rendelkezésre álló pénzösszeg csekélyisége – a napi háromszori étkezést 150 Ft-ból kell megoldani – miatt, illetve az óvodai férőhelyek száma nem tudja kielégíteni a település igényét. Jelenleg 60 gyerek várakozási listán van. A Salánki Középiskola új épülete 1999-ben nyitotta meg kapuit. A 2014/2015 tanévben az iskolában az osztályok létszáma 19, amelyből 11 magyar és 8 ukrán tannyelvű. Tanulóik aktívan részt vesznek a járási tantárgyi és más jellegű vetélkedőkön, ahol nagyon jó eredményeket érnek el. Az iskola befejezése után végzőseik ukrainai és magyarországi felsőoktatási intézményekben folytatják tanulmányaikat. A háborús helyzet és a nehéz gazdasági krízis miatt az iskola semmilyen támogatást nem kap az ukrán kormánytól. Ennek ellenére településükön az emberek békességben élnek egymással, az iskola, óvoda és a polgármesteri hivatal szorosan együttműködik.

Beregrákos

Beregrákos Munkács és Ungvár között, a középkori nyelvhatáron fekszik. Az elmúlt 100 év eseményeinek hatására teljesen nyelvszigetté vált, a településen belül is kisebbségben élnek a magyarok. Jelenleg 1100 felnőtt, valamint 180 gyermek és fiatal alkotja a teljes magyar közösséget. Beregrákossal egybeépülve található Kajdanó is, mely településrészen 100 magyar él. Beregrákos területén 6, korábban önálló településrész van. A kb. 7000 lakosú település 20%-a magyar nemzetiségű, a történelmi Rákos területén kb. 45%, Kajdanón kb. 10% a magyarok aránya. Az 1930-as években még 1600 magyar felnőtt lakott Beregrákoson, a jelentős fogyás leginkább az asszimilációra vezethető vissza. Évtizedek óta nő a nemzetiségileg vegyes házasságok aránya, és egyre kevesebb gyermek tanulja meg magyar ősei nyelvét a vegyes családokban. Beregrákoson sohasem volt magyar nyelvű óvodai foglalkozás. A magyar tannyelvű 9 osztályos általános iskolába jelenleg 131 tanuló jár, a magyar anyanyelvű gyerekek kb. 90%-a, de a vegyes családokból származó gyerekek jelentős része az ukrán iskolában tanul. Kajdanón 1920 óta nincsen magyar tannyelvű oktatás, 1955 és 1990 között lelkeszi gondozásban sem részesülhettek. Ennek következtében mára sokan feladták magyar identitásukat, a családok többségében nem beszélnek otthon magyarul. 2001 óta hétfőként tanítják az ukrán iskolába járó magyar, magyar származású gyerekeket magyar nyelvre, kisebb pályázati összegekből biztosítanak honismereti kirándulást és táborozást számukra. Beregrákoson és környékén a magyarság nemzeti önazonossága erősen meggyengült, a párválasztás köre egyre inkább a többségi nemzet tagjaira korlátozódik, a családok mindennapjaiból lassan kiszorul a magyar anyanyelvhasználat. A magyar identitású fiatalok jelentős része Magyarországon tervezi jövőjét a munkalehetőségek hiánya, illetve a könnyebb tanulási és boldogulási lehetőségek miatt. Ilyen helyzetben fogalmazódott meg a Pap Károly Program, melynek célja egy magyar nyelvű óvoda létrehozása, a meglévő magyar tannyelvű általános iskola fejlesztése, egy magyar tannyelvű egyházi iskola létrehozása Kajdanón, identitáserősítés, munkahelyteremtés, a családok megerősítése, valamint Kajdanón 7 családtípusú gyermekotthon létrehozása annak érdekében, hogy ezt a sok évszázados, egykor nagyon jelentős magyar közösséget megerősíthessék identitásában, létszámában, egyúttal megőrizhessék őseik örökségét, és azt gyarapítva továbbadhassák a következő nemzedékeknek.

Tiszaújlak

Kárpátalján a Nagyszőlősi járásban, a Tisza partján terül el. Lakossága 3300 fő, 85%-ban magyarlakta település. Első írásos említése 1270-ből való, ekkor a Hont-Pázmány család birtokában volt. A település sokszor játszott fontos szerepet a magyar történelemben. Lakosai részt vettek az 1678-1688-as Thököly Imre vezette Habsburg-ellenes felkelésben. A Rákóczi-szabadságharc egyik előzménye itt zajlott le, amikor Esze Tamás és csapata 1702 kora őszen megtámadta a tiszaújlaki sóházat, ami a bécsi udvar reakcióját is kiváltotta. 1703. július 14-én itt

vívták első győztes csatájukat a kurucok, a győzelem után a sereg átjutott a Tiszán. 1920-ban a trianoni döntés által Kárpátalját elszakították az anyaországtól és a csehekhez csatolták. A határt Tiszaújlak mentén húzták meg. 1944-ben a sztálinisták közel 200 magyart hurcoltak el, akikből 29-en odavesztek. Közadakozásból emlékművet állítottak nekik a községháza előtti téren és emléktáblát a temetői kápolna falán. Móricz Zsigmond tiszaujlaki kapcsolataira 1992-től emléktábla hívja fel a figyelmet. Szabó Lőrinc is felkereste Tiszaújlakot és a TücsökHzene című kötetének egyik versében megörökítette itteni élményeit. A történelem bizonyítja, hogy Tiszaújlak minden időben fontos szerepet töltött be a történelem alakulásában. A nagyközségben ma jelentős a munkanélküliség, ezért az államhatár közelsége miatt sokan a határon túl keresnek munkalehetőséget. Az elmúlt néhány év során Tiszaújlak gazdasági élete nagy fejlődést mutat, ez a kereskedelmi vállalkozások terén mutatható ki leginkább, ami nagyrészt a Tiszaújlak–Tiszabecs határátkelőhely hatásának tudható be.

Mindhárom település őrzi magyarságát.

A fenti célok megvalósulása érdekében Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata az OTP Banknál 11738008-15461009-17600004 számlaszámon „DMJV Önkormányzat Kárpátaljai Segélyalap” elnevezéssel bankszámlát nyitott, így természetes és jogi személyek is hozzájárulhatnak pénzfelajánlásaikkal Salánk, Beregrákos és Tiszaújlak települések támogatásához.

Kérem a Tisztelt Közgyűlést az előterjesztés megtárgyalására és a határozati javaslat elfogadására.

Határozati javaslat

A Közgyűlés

a polgármester előterjesztésére a 2011. évi CLXXXIX. törvény 42. § 6. pontja, valamint 107. §-a alapján, figyelemmel az 1140/2015. (III. 12.) Korm. határozatban foglaltakra

1. Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata egyetért Magyarország Kormánya szándékával és kész felelősséget vállalni a kárpátaljai magyar közösségek sorsáért humanitárius segítségnyújtás céljából, ennek érdekében támogatja Salánk, Beregrákos és Tiszaújlak településeket.
2. Felkéri a polgármestert, hogy az 1. pontban foglaltak megvalósulása érdekében Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata 2015. évi költségvetéséről szóló 8/2015. (II.26.) önkormányzati rendelet „Általános tartalék” sora terhére 25 millió forint összeget különítsen el.
3. Felkéri a Gazdálkodási Főosztály és a Polgármesteri Kabinetiroda vezetőjét a szükséges intézkedések megtételére.
Határidő: azonnal
Felelős: a Gazdálkodási Főosztály vezetője
a Polgármesteri Kabinetiroda vezetője
4. Felkéri a polgármestert, hogy a jelen határozatban foglaltakról tájékoztassa az érintett települések polgármestereit, valamint felhatalmazza a szükséges megállapodások aláírására.

Határidő: azonnal

Felelős: a polgármester

A határozati javaslat elfogadása minősített többséget igényel.

Debrecen, 2015. május 14.

Dr. Papp László
polgármester